

SDĚLENÍ
MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, ODBORU OCHRANY OVZDUŠÍ

k provozování a ke kontrole spalovacích stacionárních zdrojů o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším

Obsah

1	Účel sdělení	2
2	Kontrola technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva podle ustanovení § 17 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně ovzduší.....	3
2.1	Povinnost vyplývající ze zákona o ochraně ovzduší	3
2.2	Odborně způsobilá osoba	4
2.3	Provádění kontroly technického stavu a provozu.....	5
2.4	Doklad o provedení kontroly technického stavu a provozu	6
2.5	Doporučení odborně způsobilé osoby	6
2.6	Lhůty pro provedení kontroly technického stavu a provozu	7
2.7	Odpovědnost odborně způsobilých osob.....	7
3	Zákaz spalování odpadu	7
4	Postup při řešení podnětů	9
4.1	Příslušné orgány veřejné správy.....	9
4.2	Přijímání podnětů	9
4.3	Důkazní prostředky	9
4.4	Měření tmavosti kouře.....	10
4.5	Kontrola spalovacího stacionárního zdroje podle § 17 odst. 1 písm. e) a § 17 odst. 2 zákona 10	
4.6	Postup při kontrole	11
4.7	Odběry a analýzy vzorků popela	12
4.8	Sankce za porušení povinností	13
4.9	Opatření ke zjednání nápravy.....	14
4.10	Spolupráce s jinými orgány veřejné správy.....	14
5	Obecně závazná vyhláška obce	16
6	Občanskoprávní ochrana vlastnického práva	17
	Příloha č. 1.....	18
	Povinnosti provozovatelů spalovacích zdrojů do 300 kW dle zákona o ochraně ovzduší	18
	Příloha č. 2.....	20
	Související ustanovení zákona o ochraně ovzduší a jeho prováděcích právních předpisů.....	20
	Příloha č. 3:	22
	Vzor dokladu o kontrole technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje.....	22
	Příloha č. 4:	25
	Metoda měření tmavosti kouře.....	25

1 Účel sdělení

Toto sdělení se týká povinností provozovatelů spalovacích stacionárních zdrojů a jejich kontrol podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění zákona č. 369/2016 Sb. (dále také jen „zákon o ochraně ovzduší“ nebo jen „zákon“) Zákon č. 369/2016 Sb. s účinností od 1. ledna 2017 umožňuje provedení kontroly spalovacího stacionárního zdroje umístěného v rodinném domě, v bytě nebo ve stavbě pro rodinnou rekreaci při splnění podmínek podle § 17 odst. 2 zákona o ochraně ovzduší, sdělení je proto věnováno i tomuto novému dozorovému nástroji.

Sdělení je určeno všem provozovatelům spalovacích stacionárních zdrojů bez ohledu na to, zda jsou tyto zdroje provozovány v rodinných domech, bytech a stavbách pro individuální rekreaci, nebo v nemovitostech určených pro podnikání. Sdělení popisuje jednotlivé povinnosti, které zákon o ochraně ovzduší a jeho prováděcí právní předpisy ve vztahu k těmto zdrojům stanoví; zabývá se rovněž problematikou kontrol a ukládání sankcí za porušení povinností a procedurálními otázkami prokazování porušení povinností stanovených zákonem o ochraně ovzduší a možnostmi spolupráce s dalšími subjekty v této oblasti.

Sdělení je určeno k využití i ze strany odborné veřejnosti (zejména úředníkům obcí s rozšířenou působností a odborně způsobilým osobám) a jako informace či doporučení může sloužit výrobcům spalovacích zdrojů. Sdělení bylo zpracováno s přihlédnutím k poznatkům, které vyplynuly z činnosti Ministerstva životního prostředí s tím, že z pohledu usměrňování výkonu státní správy v této oblasti je pouze doplňkovým prvkem k metodickému vedení obcí ze strany krajských úřadů s důrazem kladeným na praktické aspekty aplikace zákonných povinností.

Tato verze sdělení je zaktualizována s ohledem na právní úpravu platnou k 1. 1. 2017.

2 Kontrola technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva podle ustanovení § 17 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně ovzduší

2.1 Povinnost vyplývající ze zákona o ochraně ovzduší

Podle ustanovení § 17 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně ovzduší je každý **provozovatel spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu od 10 do 300 kW včetně, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění** povinen provádět jednou za dva kalendářní roky prostřednictvím osoby, která byla proškolená výrobcem spalovacího stacionárního zdroje a má od něj udělené oprávnění k jeho instalaci, provozu a údržbě (dále jen „odborně způsobilá osoba“), kontrolu technického stavu a provozu zdroje a předkládat na vyžádání obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností doklad o provedení této kontroly vystavený odborně způsobilou osobou. Tento doklad potvrzuje, že spalovací stacionární zdroj je instalován, provozován a udržován v souladu s pokyny výrobce a tímto zákonem. Provozovatelem zdroje se podle zákona o ochraně ovzduší rozumí právnická anebo fyzická osoba, která zdroj skutečně provozuje; není-li taková osoba známá nebo neexistuje, považuje se za provozovatele vlastník spalovacího stacionárního zdroje. Povinnost podle § 17 odst. 1 písm. h) je v zákoně o ochraně obsažena od roku 2012, avšak s ohledem na přechodné ustanovení §41 odst. 15 je provozovatel spalovacího stacionárního zdroje povinen zajistit provedení první kontroly technického stavu a provozu zdroje nejpozději do 31. prosince 2016. Povinnost podle ustanovení § 17 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně ovzduší platí jak pro fyzické osoby, tak pro osoby právnické či fyzické osoby podnikající.

Ustanovení § 17 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně ovzduší v sobě zahrnuje dvě povinnosti provozovatele spalovacího stacionárního zdroje uvedených charakteristik (tj. dosahujícího jmenovitého tepelného příkonu od 10 do 300 kW včetně, spalujícího pevná paliva a připojeného na teplovodní soustavu ústředního vytápění). V prvé řadě je to povinnost jednou za dva kalendářní roky zajistit kontrolu technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje ze strany odborně způsobilé osoby. Za odborně způsobilou osobu se považuje osoba, která byla proškolená výrobcem spalovacího stacionárního zdroje a má od něj udělené oprávnění k jeho instalaci, provozu a údržbě. Druhou povinností, vyplývající z daného ustanovení, je povinnost provozovatele na vyžádání předložit doklad o provedení této kontroly obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Cílem kontroly technického stavu a provozu je ověřit, zda je kotel instalován, provozován a udržován v souladu s pokyny výrobce a povinnostmi provozovatele spalovacího stacionárního zdroje podle zákona o ochraně ovzduší. Kvalitu spalovacího procesu zásadně ovlivňuje technický stav zdroje, stav spalinových cest, kvalita paliva a způsob obsluhy zdroje. Všechny výše uvedené skutečnosti mohou výrazně ovlivnit množství do ovzduší vypouštěných znečišťujících látek, které mají negativní dopady na zdraví, a to především v bezprostředním okolí jejich zdroje.

Pokud provozovatel neprovede jednou za dva kalendářní roky prostřednictvím odborně způsobilé osoby kontrolu technického stavu a provozu tohoto spalovacího stacionárního zdroje nebo nepředloží na vyžádání obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností potvrzení o provedení této kontroly tak, jak je zákonem vyžadováno, vystavuje se riziku uložení pokuty až do výše 20.000 Kč, jde-li o fyzickou osobu nepodnikající (srov. ust. § 23 odst. 1 písm. h) ve spojení s ust. § 23 odst. 2 zákona) anebo až do výše 50.000 Kč, jde-li o podnikající fyzickou osobu nebo osobu právnickou (viz ust. § 25 odst. 1 písm. o) ve spojení s ust. § 25 odst. 7 písm. d) zákona).

Odbor ochrany ovzduší vydal odpovědi k nejčastěji kladeným dotazům (tzv. „FAQ“) ve vztahu ke kontrolám technického stavu a provozu, prováděných podle ustanovení § 17 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně ovzduší. Odpovědi jsou dostupné na internetových stránkách Ministerstva životního prostředí pod tímto odkazem (http://www.mzp.cz/cz/stav_provoz_stacionarnich_zdroju_dotazy).

2.2 Odborně způsobilá osoba

Kontrolu technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje, provádí odborně způsobilá osoba proškolená výrobcem tohoto zdroje, která má od něj udělené oprávnění k jeho instalaci, provozu a údržbě. Zákon o ochraně ovzduší neupravuje přesně podobu oprávnění udělovaného výrobcem zdroje odborně způsobilé osobě. O proškolení odborně způsobilé osoby by měl výrobce spalovacího stacionárního zdroje vystavit doklad, ve kterém uvede minimálně název a sídlo výrobce (příp. zmocněného dodavatele výrobce), identifikační údaje o oprávněné (proškolené) osobě, seznam typů spalovacích stacionárních zdrojů, na které se oprávnění vztahuje a dobu platnosti oprávnění. Právě tímto dokladem bude obvykle odborně způsobilá osoba prokazovat provozovateli stacionárního zdroje své oprávnění k požadované činnosti. Rovněž doporučujeme, aby výrobce zveřejňoval seznam proškolených osob, rozsah jejich oprávnění a dobu platnosti oprávnění na svých webových stránkách (v případě zahraničních výrobců např. prostřednictvím svých dodavatelů). Kontrolu technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje provádí typicky topenář nebo servisní technik proškolený výrobcem spalovacích zdrojů, který od něj má současně udělené oprávnění k jeho instalaci, provozu, údržbě a kontrole. Kontakty na odborně způsobilou osobu lze získat přímo od výrobce spalovacího stacionárního zdroje.

Informativní seznam odborně způsobilých osob pro více různých výrobců spalovacích stacionárních zdrojů spravuje několik organizací např. Asociace podniků topenářské techniky ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR (<http://aptt.cz/opravneni-ozo.php>), nebo Klastř Česká peleta (<http://www.topenaridotace.cz/>). V případě spalovacích stacionárních zdrojů, jejichž výrobce již zanikl nebo není znám nebo neurčil odborně způsobilou osobu, může kontrolu technického stavu a provozu provádět odborně způsobilá osoba proškolená jiným výrobcem stejného typu spalovacího zdroje (stejný způsob spalování, stejná nebo obdobná konstrukce spalovacího stacionárního zdroje). Pro tyto účely se rozlišují základní typy spalovacích zdrojů, které by měly být specifikovány rovněž v dokladu o proškolení odborně způsobilé osoby výrobcem.

Tab. 1: Základní typy spalovacích stacionárních zdrojů

Kotel prohořivací	spalovací stacionární zdroje s ruční dodávkou paliva, přirozeným přívodem spalovacího vzduchu (bez ventilátoru), u nichž při spalování spaliny procházejí přes vrstvu paliva
Kotel odhořivací	spalovací stacionární zdroje s ruční dodávkou paliva, přirozeným přívodem spalovacího vzduchu, u nichž při spalování spaliny neprocházejí přes vrstvu paliva
Kotel zplyňovací	odhořivací spalovací stacionární zdroje s ruční dodávkou paliva, nuceným přívodem spalovacího vzduchu ventilátorem a speciální žárovzdornou spalovací komorou
Kotel automatický se šnekovým dopravníkem	spalovací stacionární zdroje na uhlí nebo pelety se samočinnou dopravou paliva šnekovým dopravníkem
Kotel automatický s rotačním roštem	spalovací stacionární zdroje na uhlí s bubnovým otočným roštem
Kotel automatický přestavěný	spalovací stacionární zdroje se samočinnou dodávkou paliva, přestavěné z původních odhořivacích a prohořivacích kotlů

Kotel automatický speciální	Spalovací stacionární zdroje určené primárně ke spalování jiné než peletizované biomasy (piliny, štěpka, sláma)
Lokální topidlo s výměníkem	primárně sálavý zdroj tepla s teplovodním výměníkem určeným k přípravě teplé vody k vytápění
Jiný typ spalovacího stacionárního zdroje	bližší specifikaci je nezbytné uvést v osvědčení o proškolení výrobcem spalovacího stacionárního zdroje

2.3 Provádění kontroly technického stavu a provozu

Kvalitu spalovacího procesu zásadně ovlivňuje technický stav zdroje, stav spalinových cest, kvalita paliva a způsob obsluhy zdroje. Při kontrole technického stavu a provozu je tak třeba věnovat pozornost níže uvedeným skutečnostem (tam kde to není relevantní, se neověřují):

- Spalovací stacionární zdroj by měl být připojen k teplovodní soustavě ústředního vytápění tak, aby byla zajištěna hospodárná výroba a dodávka tepla, zejména by měl být vybaven akumulátorem tepla, předepisuje-li jej výrobce k dosažení deklarované účinnosti a emisních parametrů. Pokud je instalace akumulární nádoby nutná k dosažení parametrů 3. nebo vyšší třídy podle ČSN-EN 303-5, avšak zdroj je i bez ní schopen splnit požadavky této normy, uvede se tato skutečnost v dokladu o kontrole. Spalovací stacionární zdroj by dále měl být vybaven směšovacím prvkem instalovaným na topnou resp. vratnou větev pro dodržení minimální teploty vratné vody do kotle (předepisuje-li jej výrobce zdroje o jmenovitém tepelném příkonu vyšším než 50 kW) a regulací výstupní teploty topné vody dle venkovní či požadované vnitřní teploty.
- Spalovací stacionární zdroj musí být řádně připojen na spalinovou cestu pro eliminaci úniku odpadního plynu do interiéru a dosažení požadovaného tahu v souladu s pokyny výrobce spalovacího stacionárního zdroje a právními předpisy.
- Technický stav vnějšího opláštění spalovacího stacionárního zdroje, spalovací komory, hořáku, zatápečí klapky, vstupních a čistících otvorů, přívodních cest spalovacího vzduchu a paliva včetně podavače a přívodního potrubí, odvodu odpadního plynu ze zdroje do spalinových cest, funkčnost a nastavení čidel pro regulaci stacionárního zdroje a součinnost regulátoru s regulačními prvky musí být udržovány v takovém stavu, aby byl zajištěn řádný provoz stacionárního zdroje v souladu s průvodní dokumentací a návodem výrobce a aby byly v maximální možné míře dosahovány provozní a emisní parametry deklarované výrobcem stacionárního zdroje dle technických norem. Do spalovacího stacionárního zdroje musí být zajištěn přívod odpovídajícího množství spalovacího vzduchu a paliva, aby nedocházelo ke zvýšené kouřivosti.
- Dále se v dokladu o kontrole uvede, zda spalovací stacionární zdroj odpovídá či neodpovídá minimálním emisním požadavkům přílohy č. 11 zákona o ochraně ovzduší. Provozovatel spalovacího stacionárního zdroje musí podle ustanovení § 41 odst. 16 zákona o ochraně ovzduší zajistit, aby jím provozovaný spalovací stacionární zdroj splňoval minimální emisní požadavky nejpozději do 1. září 2022.
- Ve spalovacím stacionárním zdroji mohou být spalována pouze paliva o požadované kvalitě, splňující požadavky na kvalitu paliv stanovené v příloze č. 3 k vyhlášce č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší (dále jen „vyhláška č. 415/2012 Sb.“), a jen paliva určená výrobcem stacionárního zdroje pro spalování v něm. Paliva

by měla být skladována tak, aby bylo zajištěno uchování jejich vlastností, zejména pokud jde o obsah vody.

- Provozovatel při provozování spalovacího stacionárního zdroje postupuje podle pokynů výrobce tohoto zdroje, zejména provádí v předepsaných intervalech jeho údržbu.
- Posouzení toho, zda je spalovací stacionární zdroj provozován v souladu s požadavky zákona o ochraně ovzduší a výrobce, resp. dodavatele, se provádí při provozu zdroje tak, aby byla pokryta doba ustáleného (stabilizovaného) provozu. Odborně způsobilá osoba by měla provozovatele seznámit se správným způsobem provozování spalovacího zdroje, s cílem dosažení optimálních provozních podmínek a minimalizace dopadů jeho provozu na ovzduší.

2.4 Doklad o provedení kontroly technického stavu a provozu

Zákon o ochraně ovzduší v § 17 odst. 7 nově zmocňuje ministerstvo, aby vyhláškou stanovilo náležitosti dokladu o kontrole technického stavu a provozu. Do účinnosti vyhlášky může mít doklad o provedení kontroly technického stavu a provozu jakoukoliv podobu. S ohledem na tuto skutečnost je nutné do doby vydání vyhlášky respektovat i doklady o provedené kontrole technického stavu a provozu, které svým obsahem nebudou plně odpovídat doporučenému vzoru, který je uveden v příloze č. 3 k tomuto sdělení. Z dokladu by však mělo být minimálně zřejmé, kdo jej vystavil (musí se jednat o odborně způsobilou osobu), komu byl doklad vystaven a na jaký konkrétní spalovací zdroj. Odborně způsobilým osobám lze do doby, než bude účinná vyhláška, doporučit, aby respektovaly podobu a základní údaje uvedené v příloze 3 tohoto sdělení. Stejně tak je doporučeno provozovateli stacionárního zdroje vyžadovat tuto podobu dokladu o kontrole od odborně způsobilé osoby. V dokladu o kontrole spalovacího stacionárního zdroje se v části "výsledek kontroly" uvede, zda spalovací stacionární zdroj je nebo není instalován, provozován a udržován v souladu s pokyny výrobce a požadavky zákona o ochraně ovzduší a že byl provozovatel poučen o jeho správném provozování. Dále se uvede, zda spalovací stacionární zdroj odpovídá či neodpovídá požadavkům přílohy č. 11 zákona o ochraně ovzduší, případně, zda je pro dosažení souladu nutná instalace akumulární nádoby nebo jiné úpravy. Jedním ze závěrů je i to, zda je či není indikováno spalování jiného paliva než určeného výrobcem spalovacího stacionárního zdroje, popř. spalování odpadu (přítomnost jiného než určeného paliva, nespalitelných zbytků v popelu, které nemohou mít původ ve spalovaném palivu, skladování odpadu společně či v bezprostřední blízkosti paliva apod.) Doporučený vzor dokladu o kontrole technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje je uveden v příloze č. 3 k tomuto sdělení.

2.5 Doporučení odborně způsobilé osoby

Cílem kontroly je nejen zajištění souladu provozu spalovacího stacionárního zdroje s požadavky zákona o ochraně ovzduší a technickými pokyny výrobce zdroje, ale také další poradenská a konzultační činnost odborně způsobilé osoby, která by měla doporučit postupy k zajištění dalšího bezproblémového a hospodárného provozu zdroje. Může případně i doporučit vhodnou modernizaci či doplnění otopné soustavy o regulační prvky, akumulární nádobu apod., a to včetně vhodného technického řešení. V případě, že je k tomu odborně způsobilá osoba oprávněna, je možné rovněž uvést doporučení i k úpravám komínu, zvláště pak v případě, že existující komín neodpovídá technické normě ČSN 73 4201, v důsledku čehož může docházet ke zvýšené kouřivosti, anebo vyššímu obtěžování kouřem. Pokud spalovací stacionární zdroj nevyhovuje požadavkům přílohy č. 11 zákona o ochraně ovzduší, je nutné ho v souladu s ustanovením § 41 odst. 16 zákona o ochraně ovzduší nejpozději do 1. září 2022 vyměnit nebo učinit taková opatření, která zajistí jejich dodržení. V rámci kontroly by mělo

také být zajištěno, že provozovatel je dostatečně obeznámen se správnou obsluhou zařízení, způsobem regulace jeho výkonu, významem kvality paliva a jejího zajištění (např. prostřednictvím měření vlhkosti palivového dřeva, správným uskladněním apod.), stejně tak jako s ekologickými, zdravotními, právními i technickými (např. koroze kotle) riziky nelegálního spalování odpadu.

2.6 Lhůty pro provedení kontroly technického stavu a provozu

Provozovatelé měli povinnost provést první kontrolu technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje nejpozději do konce roku 2016. Tzn., že nejpozději po tomto datu by měl být každý provozovatel schopen na vyžádání obecního úřadu obce s rozšířenou působností tento doklad předložit. Vzhledem k tomu, že 31. prosinec 2016 byl nejzazším termínem pro provedení této kontroly, není vyloučeno, že provozovatel jím bude disponovat již před tímto datem. Provedením této kontroly technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje nejsou nijak dotčeny (tedy nadále platí a musejí být splněny) další povinnosti provozovatele vyplývající z jiných právních předpisů, např. vyhláška č. 34/2016 Sb., o čištění, kontrole a revizi spalínové cesty, nebo vyhlášky č. 194/2013 Sb., o kontrole kotlů a rozvodů tepelné energie, a z pokynů výrobce spalovacího stacionárního zdroje.

2.7 Odpovědnost odborně způsobilých osob

Od 1. ledna 2017 platí, že vystaví-li odborně způsobilá osoba doklad o provedení kontroly technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva uvedený v § 17 odst. 1 písm. h), přestože není odborně způsobilou osobou, nebo v tomto dokladu uvede nepravdivé údaje, vystavuje se riziku uložení pokuty až do výše 50 000 Kč. Pokuty ukládá obecní úřad obce s rozšířenou působností.

3 Zákaz spalování odpadu

Minimalizace negativních dopadů spalování odpadu na životní prostředí je technicky realizovatelné pouze spalováním odpadu v zařízeních k tomu určených, které dosahují potřebných technických a fyzikálních parametrů. Spalovny odpadu jsou vybaveny nejen automatickým systémem řízení spalovacího procesu zajišťujícím optimální přívod spalovacího vzduchu a jsou konstruovány tak, že v určité části jsou zajištěny vysoké teploty a doby zdržení spalin, ale jsou také vybaveny několikastupňovým systémem čištění spalin včetně neutralizace kyselých plynů a vysoce účinné filtrace prachových částic často spojené s katalytickým rozkladem chlorovaných organických látek. Spalování odpadu v zařízeních k tomu speciálně nekonstruovaných vede k situacím, kdy nelze zajistit optimální přívod kyslíku, spalovací proces je nestálý a vede jak k nárazovému rychlému hoření za vysokých teplot tak k hoření za nedostatku kyslíku s vysokým podílem nespálených organických látek. Příčinou je nehomogenita odpadu a jeho proměnlivé vlastnosti na rozdíl od běžných paliv. Především plastové odpady s obsahem PVC obsahují velmi vysoké množství chlóru, který v reakci s nespálenými organickými látkami vede ke vzniku tzv. dioxinů (polychlorované dibenzodioxiny a dibenzofurany), které jsou vysoce toxické a to i ve velmi nízkých koncentracích. Podobně může určitý odpad obsahovat vysoké množství těžkých kovů (včetně rtuti), které se dříve používaly ke konzervaci dřeva, proto není možné spalovat ani dřevěný odpad, pokud byl chemicky ošetřen. Kromě významných dopadů na životní prostředí má spalování odpadu vliv i na životnost a stav vlastního spalovacího zařízení a kouřovodů. Obsah chlóru v odpadu může vést k tzv. chlorové korozi, významnému urychlení korozivních procesů, jež mohou v krátké době kotel či kouřovody znehodnotit. Nerovnoměrnost spalovacího procesu často vede k tzv. dehtování, kdy se kotel a spalínové cesty zanáší dehtovými látkami, které se

mohou po čase vznítit a způsobit požár. Nánosy dehtových látek také snižují účinnost přenosu tepla ze spalin ve výměníku kotle. Snaha zabránit dehtování při spalování vysoce hořlavého odpadu zvýšeným příivodem vzduchu může vést k přílišnému zvýšení teploty ve spalovací komoře nad hodnoty projektované výrobcem, přičemž toto přehřívání může opět významně snižovat životnost zařízení a zvyšovat riziko požáru.

Zákon o ochraně ovzduší nedefinuje pojem odpad, vychází se z definice v zákoně o odpadech (srov. § 3 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění). Spalování odpadů je možné jen při splnění podmínek stanovených právními předpisy o ochraně ovzduší, přičemž platí obecné pravidlo (se zákonem o ochraně ovzduší stanovenými výjimkami), že odpad může být spalován (tepelně zpracován) jen ve stacionárním zdroji, ve kterém je tepelné zpracování odpadu povoleno krajským úřadem podle § 11 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně ovzduší. Spalování odpadu je tak možné pouze pod dohledem osoby autorizované podle § 32 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně ovzduší. Zákon o ochraně ovzduší neumožňuje ve spalovacích stacionárních zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším ani spalování dřevotřísky a jiného lepeného dřeva či spalování odpadních olejů.

Zákon o odpadech stanoví, že s odpady lze nakládat pouze v zařízeních, která jsou k nakládání s odpady určena. Při tomto nakládání nesmí být ohroženo lidské zdraví ani ohrožováno nebo poškozováno životní prostředí (srov. § 12 odst. 2 zákona o odpadech). Odpady, které původce odpadů nemůže sám využít nebo odstranit v souladu se zákonem o odpadech (potažmo zákonem o ochraně ovzduší), musí být převedeny do vlastnictví pouze osobě oprávněné k jejich převzetí (srov. § 16 odst. 1 písm. c) zákona o odpadech). K převzetí odpadu do svého vlastnictví je oprávněna pouze právnická osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, která je provozovatelem zařízení k využití nebo k odstranění určeného druhu odpadu (srov. § 12 odst. 3 zákona o odpadech). Fyzické osoby (nepodnikající) jsou povinny odkládat komunální odpad na místech k tomu určených a ode dne, kdy tak obec stanoví obecně závaznou vyhláškou, komunální odpad odděleně shromažďovat, třídít a předávat k využití a odstraňování podle systému stanoveného obcí obecně závaznou vyhláškou (srov. § 17 odst. 4 zákona o odpadech). Odstranění odpadu jeho spalováním v domácích topeništích či v otevřených ohništích je nelegálním nakládáním s odpady.

4 Postup při řešení podnětů

4.1 Příslušné orgány veřejné správy

Orgánem ochrany ovzduší příslušným ke kontrole dodržování povinností stanovených provozovateli lokálních zdrojů anebo k ukládání nápravných opatření či pokut za jejich porušení jsou primárně místně příslušné obecní úřady obcí s rozšířenou působností, kterým je určena tato část sdělení.

4.2 Přijímání podnětů

Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen kontrolovat, zda provozovatelé zdrojů dodržují povinnosti jim stanovené v zákoně o ochraně ovzduší. K podezření na porušení těchto povinností může dospět na základě vlastní úřední činnosti či na základě přijetí podnětu ze strany jiné osoby či jiného orgánu veřejné správy. Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen přijímat podněty a zkoumat, zda jsou dány důvody k zahájení sankčního řízení či k uložení nápravného opatření. Jakmile obecní úřad obce s rozšířenou působností obdrží podnět, má několik možností, jak dále postupovat. Může vyzvat zúčastněné osoby k podání vysvětlení, postoupit věc (věcně nebo místně) příslušnému správnímu orgánu nebo jinému orgánu veřejné moci, věc odložit nebo přistoupit k zahájení řízení. Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení sankčního řízení. Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen zahájit sankční řízení, pokud nejsou dány důvody pro odložení věci (srov. § 66 zákona o přestupcích) či pro postoupení věci pro nepříslušnost (např. se jedná o zdroj uvedený v příloze č. 2 zákona o ochraně ovzduší, k jehož kontrole je kompetentní Česká inspekce životního prostředí).

4.3 Důkazní prostředky

Obecní úřad obce s rozšířenou působností je v řízení povinen shromáždit takové důkazy, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V ustanovení § 50 odst. 1 správního řádu je vymezeno, co může být podkladem pro vydání rozhodnutí; zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé. Pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci řízení (srov. § 50 odst. 4 správního řádu). Zákon tedy ponechává na správním orgánu, aby zhodnotil, zda připustí a provede určité důkazy, a aby posoudil jejich hodnověrnost. Hodnocení správního orgánu se pak musí objevit v odůvodnění rozhodnutí.

Jako důkazní prostředky lze využít např.:

- doklad z provedené kontroly zdroje podle § 17 odst. 1 písm. e) a odst. 2 zákona o ochraně ovzduší
- doklad o kontrole technického stavu a provozu podle § 17 odst. 1 písm. h), příp. další informace o spalovacím zdroji a jeho provozu
- videodokumentaci
- fotodokumentaci
- svědecké výpovědi (např. sousedů apod.)

- doklad o odkládání komunálního odpadu na místa k tomu určená obcí dle § 17 odst. 4 zákona o odpadech
- doklad o nákupu či jiném nabytí odpovídajícího paliva
- analýzy vzorků popela apod.

4.4 Měření tmavosti kouře

Přípustná úroveň znečišťování je mj. určena přípustnou tmavostí kouře, kterou je provozovatel spalovacího stacionárního zdroje povinen dodržovat. Ministerstvo životního prostředí v ustanovení § 10 a 11 vyhlášky č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší stanoví přípustnou tmavost kouře, způsob jejího zjišťování a podmínky, za kterých je považována za plněnou. Pro zjišťování tmavosti kouře se používá tzv. Ringelmannova metoda, která je blíže popsána v příloze č. 4 tohoto sdělení.

4.5 Kontrola spalovacího stacionárního zdroje podle § 17 odst. 1 písm. e) a § 17 odst. 2 zákona

Spalovací stacionární zdroje, jejich příslušenství a paliva, která jsou umístěna v prostorách užívaných pro podnikatelskou činnost (provozovnách) je možné kontrolovat bez dalšího, a to podle § 17 odst. 1 písm. e) zákona.

U zdrojů provozovaných v rodinném domě, v bytě nebo ve stavbě pro rodinnou rekreaci, které nejsou provozovány v podnikatelských provozovnách, zákon o ochraně ovzduší umožňuje s účinností od 1. ledna 2017 pověřeným úředníkům obcí s rozšířenou působností vstupovat do těchto prostor a to v případě splnění podmínek definovaných v § 17 odst. 2 zákona. Vlastník nebo uživatel těchto prostor je povinen umožnit kontrolujícímu přístup ke spalovacímu stacionárnímu zdroji, jeho příslušenství a používaným palivům.

Kontrola podle § 17 odst. 1 písm. e) a § 17 odst. 2 zákona se na rozdíl od povinnosti podle § 17 odst. 1 písm. h) zákona vztahuje na všechny spalovací stacionární bez ohledu na jejich umístění, jmenovitě tepelný příkon, typ užívaného paliva nebo připojení na teplovodní soustavu ústředního vytápění, tedy na všechny kotle, kamna, krbové vložky, pece aj. Možnost přímé kontroly spalovacího stacionárního zdroje provozovaného v rodinném domě, v bytě nebo ve stavbě pro rodinnou rekreaci je však omezena řadou podmínek a pověřený úředník ji může vykonat pouze za předpokladu, že

- 1) vznikne opakované důvodné podezření na porušování povinností provozovatele zdroje podle § 17 odst. 1 zákona, přičemž
- 2) při vzniku prvního důvodného podezření obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele na tuto skutečnost provozovatele písemně upozorní dopisem, ve kterém provozovatele poučí o povinnostech provozovatele spalovacího stacionárního zdroje stanovených a o následcích opakovaného důvodného podezření, což je právě přímá kontrola zdroje, jeho příslušenství a používaných paliv
- 3) porušení povinností podle § 17 odst. 1 zákona nelze prokázat bez provedení kontroly.

Pokud jde o bytové domy, povinnost umožnit přístup ke stacionárnímu zdroji se na ně vztahuje již dle platné úpravy. V bytových domech jsou zdroje vytápění obvykle umístěny ve společných prostorách bytového domu (chodby, vestibul, kotelna apod.) a tyto prostory užívají všichni obyvatelé, kteří zpravidla nejsou osobami navzájem si blízkými, často se ani neznají, proto není v případě bytových domů na místě dovolávat se ochrany soukromí a postupu podle § 17 odst. 2 zákona.

4.6 Postup při kontrole

Postup při kontrole je upraven zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

Kontrolující je v souvislosti s výkonem kontroly podle kontrolního řádu obecně oprávněn vstupovat do staveb, dopravních prostředků, na pozemky a do dalších prostor s výjimkou obydlí, jež vlastní nebo užívá kontrolovaná osoba anebo jinak přímo souvisí s výkonem a předmětem kontroly, je-li to nezbytné k výkonu kontroly. Úprava § 17 odst. 2 zákona o ochraně ovzduší však představuje speciální úpravu vůči § 7 kontrolního řádu a specificky umožňuje kontrolu v obydlí. Ve zbytku kontrolní orgán postupuje dle obecné úpravy kontrolního řádu.

Kontrolu vykonává osoba, kterou kontrolní orgán k tomu pověřil („kontrolující“), tzn. nejčastěji zaměstnanec orgánu ochrany ovzduší disponující pověřením ke kontrole (srov. § 28 zákona o ochraně ovzduší). Podle § 6 kontrolního řádu může kontrolní orgán k účasti na kontrole v zájmu dosažení jejího účelu přizvat fyzickou osobu (tzv. přizvanou osobu). Kontrolní orgán vystaví přizvané osobě pověření a poučí ji o jejích právech a povinnostech při účasti na kontrole. Přizvaná osoba se účastní kontroly společně s kontrolujícím. Přizvanou osobou může být např. odborný specialista (např. odborně způsobilá osoba podle § 17 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně ovzduší) či zaměstnanec jiného kontrolního orgánu.

Kontrola je zahájena prvním kontrolním úkonem, tj. nejčastěji doručením oznámení o zahájení kontroly kontrolované osobě (součástí oznámení musí být pověření ke kontrole, anebo seznam kontrolujících), nebo prvním z kontrolních úkonů bezprostředně předcházejících předložení pověření ke kontrole kontrolované osobě nebo povinné osobě. První, pro většinu případů doporučovaný způsob zahájení kontroly je vhodný v případě, že nehrozí nebezpečí z prodlení. Druhý způsob je třeba volit pouze ve výjimečných případech, kdy hrozí nebezpečí z prodlení anebo provedení tohoto kontrolního úkonu je nezbytné k dosažení účelu kontroly.

Kontrolující je dle kontrolního řádu v souvislosti s výkonem kontroly oprávněn mimo jiné požadovat poskytnutí podkladů vztahujících se k předmětu kontroly, pořizovat obrazové nebo zvukové záznamy nebo odebírat vzorky (např. popela, paliva apod.). Současně je kontrolující povinen mimo jiné šetřit práva a oprávněné zájmy kontrolované osoby, předložit jí pověření ke kontrole a vyhotovit protokol o kontrole a doručit jeho stejnopis kontrolované osobě. Kontrolovaná osoba je zejména oprávněna seznámit se s obsahem protokolu o kontrole a podávat do 15 dnů od doručení protokolu námítky proti kontrolním zjištěním. Současně je povinna vytvořit podmínky pro výkon kontroly a poskytovat k tomu potřebnou součinnost. V případě, že vlastník nebo uživatel prostor, v nichž je provozován spalovací stacionární zdroj, neumožní kontrolujícímu přístup ke zdroji, hrozí mu podle zákona o ochraně ovzduší pokuta za přestupek až 50 000 Kč.

V rámci kontroly se zejména zdokumentuje situace na místě (tmavost resp. barva kouře, spalovací zdroj a jeho příslušenství vč. spalinových cest, uskladněné palivo a palivo ve spalovacím zdroji) a skutečnost se porovná s údaji v dokladu o kontrole technického stavu a provozu, příp. s dokumentací ke spalovacímu zdroji. Dále by měl být zkontrolován stav kotle a jeho příslušenství, přívod spalovacího vzduchu, a pokud to bude možné i stav spalinových cest (např. nánosy sazí a dehet pod kotlem nebo u kontrolních dvířek komína mohou svědčit o špatném způsobu provozování spalovacího zdroje a nedostatečné údržbě), dále že je používáno palivo určené výrobcem a nejsou spalována nepovolená paliva nebo odpady a veškerá zjištění zdokumentovat. V případě podezření na spalování nepovolených paliv nebo odpadů může kontrolor odebrat vzorky (viz následující kapitola 4.7).

Zjištěné informace jsou průběžně zaznamenávány a následně vyhodnoceny ve vztahu k povinnostem stanoveným zákonem o ochraně ovzduší (§ 17 odst. 1 písm. a), c), g) a h). Požadavky na obsah protokolu o kontrole jsou staveny v § 12 kontrolního řádu. Protokol o kontrole obsahuje skutečnosti vztahující se k vykonané kontrole. Vždy však obsahuje alespoň

- označení kontrolního orgánu a kontrolujícího,
- označení ustanovení právního předpisu vymezujícího pravomoc kontrolního orgánu k výkonu kontroly,
- označení přizvané osoby, včetně důvodu jejího přizvání,
- označení kontrolované osoby,
- označení předmětu kontroly,
- kontrolní úkon, jímž byla kontrola zahájena, a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden,
- poslední kontrolní úkon předcházející vyhotovení protokolu o kontrole a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden,
- kontrolní zjištění, obsahující zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označení právních předpisů, které byly porušeny, včetně uvedení podkladů, z kterých tato kontrolní zjištění vycházejí,
- poučení o možnosti podat proti kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu o kontrole námitky s uvedením lhůty pro jejich podání a komu se podávají,
- datum vyhotovení,
- podpis kontrolujícího.

Protokol o kontrole se vyhotoví ve lhůtě 30 dnů ode dne provedení posledního kontrolního úkonu, ve zvláště složitých případech do 60 dnů. Stejnopis protokolu o kontrole doručí kontrolní orgán kontrolované osobě. Námitky proti kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu o kontrole může kontrolovaná osoba podat kontrolnímu orgánu ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení protokolu o kontrole, není-li stanovena v protokolu o kontrole lhůta delší. Námitky se podávají písemně, musí z nich být zřejmé, proti jakému kontrolnímu zjištění směřují, a musí obsahovat odůvodnění nesouhlasu s tímto kontrolním zjištěním.

4.7 Odběry a analýzy vzorků popela

Odběr vzorku popela se provádí do čiré skleněné nádoby s uzavíratelným víkem. Množství odebraného množství popela musí odpovídat požadavkům konkrétní akreditované laboratoře, u které bude vzorek podroben chemické analýze, proto je vhodné potřebné množství předem dohodnout (doporučené množství je min. 250 ml). S ohledem na nutnost vyloučení kontaminace vzorku je nezbytné popel odebírat výhradně z popelníku kotle (nikoliv z okolí kotle). K zajištění reprezentativního vzorku je nezbytné odebrat popel z více míst popelníku. V případě, že se v popelníku budou nacházet cizorodé látky, které nemohou vzniknout spálením uhlí nebo dřeva (např. spečence zbytků plastů, kovy apod.), měly by být zdokumentovány a případně rovněž odebrány jako důkazní materiály. Pro případ nutnosti provedení druhé analýzy (např. v případě znehodnocení vzorku nebo jeho ztrátě), lze doporučit odebrání dvou vzorků popela, přičemž první bude předán k analýze a druhý bude uchován jako záložní. Oba vzorky by měly být na místě zabezpečeny tak, aby nemohlo dojít k jejich kontaminaci (ovlivnění) před provedením analýzy.

Při spalování paliv by obsah vybraných prvků neměl překročit hodnoty uvedené v následující tabulce. Uvedené hodnoty vychází z elementárního složení běžných paliv dostupných na území České republiky, schopnosti jednotlivých prvků usazovat se v ložovém popelu a z výsledků analýz popela z jejich spalování. Pokud budou výsledky analýz popela překračovat níže uvedené hodnoty, lze konstatovat, že to indikuje spálení nepovolených paliv či odpadů. Zvýšené koncentrace manganu (Mn), zinku (Zn) a chromu (Cr) způsobuje spalování domácího plastového odpadu. Vyšší přítomnost olova (Pb), niklu (Ni) a mědi (Cu) způsobuje spalování odpadu z gum, chemicky ošetřeného dřeva nebo jiného dřevného odpadu anebo spalování barevných tiskovin (reklamních letáků apod.). K těmto charakteristikám lze přihlídnout při

zadání analýzy, pokud bude mít obecní úřad obce s rozšířenou působností podezření na spalování konkrétního druhu odpadu.

Tab. 2: Referenční obsahy látek v palivu

Druhy paliva	Referenční obsahy látek v bezvodém vzorku popela [mg.kg ⁻¹]					
	Chrom (Cr)	Mangan (Mn)	Nikl (Ni)	Olovo (Pb)	Zinek (Zn)	Měď (Cu)
Černé uhlí	< 100	< 1000	< 100	< 200	< 200	< 100
Hnědé uhlí	< 300	< 700	< 250	< 200	< 200	< 200
Dřevo	< 100	< 100	< 100	< 200	< 800	< 100

K uvedeným hodnotám je nezbytné přičíst nejistotu spojenou s mezí stanovitelnosti charakteristickou pro přístroje použité k analýze. Obecně lze uvést, že v případě přístrojů s mezí stanovitelnosti dle následujícího rozdělení, by měla být přičtena následující nejistota:

- Meze stanovitelnosti 0,01 – 1 mg.kg⁻¹ nejistota ± 40 %
- Meze stanovitelnosti 1,01 – 50 mg.kg⁻¹ nejistota ± 30 %
- Meze stanovitelnosti 51 – 500 mg.kg⁻¹ nejistota ± 20 %
- Meze stanovitelnosti 501 – 1000 mg.kg⁻¹ nejistota ± 10 %

Prokázání spalování nepovolených paliv nebo odpadů je možné provést také porovnáním výsledků analýzy popela odebraného z popelníku spalovacího zdroje s výsledky analýzy popela vzniklého spálením vzorku paliva odebraného při kontrole. Vzorek odebraného paliva by v takovém případě měl být spálen za obdobných spalovacích podmínek, jaké nastávají ve spalovacím zdroji kontrolovaného provozovatele. Odběr vzorků paliva se obecně řídí normou ČSN 44 1304 Metody odběru a úpravy vzorků pro laboratorní zkoušení, která je však primárně určena pro odběry vzorků z větších skládek paliva. Pro laboratorní účely by k chemické analýze mělo být dostačující odebrání 3 – 5 kg vzorku paliva. Potřebné množství a příp. způsob odběru vzorku paliva je však vhodné předem konzultovat se spolupracující akreditovanou laboratoří. Seznam akreditovaných laboratoří je k dispozici na internetových stránkách Českého institutu pro akreditaci o. p. s. (<http://www.cia.cz/>).

4.8 Sankce za porušení povinností

Porušení povinností stanovených zákonem o ochraně ovzduší ze strany fyzických osob nepodnikajících je v souladu s § 45 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích a § 23 zákona o ochraně ovzduší přestupkem. Za přestupek lze, v závislosti na závažnosti porušení zákonné povinnosti, uložit pokutu ve výši až do 20 000 nebo 50 000 Kč (§ 23 odst. 2 zákona o ochraně ovzduší). Porušení povinností stanovených zákonem o ochraně ovzduší ze strany právnických osob a fyzických osob podnikajících je správním deliktem, za který lze, uložit pokutu. Při rozhodování o výši pokuty přihlíží orgán ochrany ovzduší k závažnosti přestupku (resp. správního deliktu), zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, době trvání protiprávního stavu a k okolnostem, za nichž byl spáchán (§ 26 odst. 2 zákona o ochraně ovzduší). Odvolacím orgánem proti rozhodnutí obecního úřadu obce s rozšířenou působností je místně příslušný krajský úřad.

4.9 Opatření ke zjednání nápravy

Provozovateli stacionárního zdroje lze též uložit opatření ke zjednání nápravy za podmínky, že se prokáže, že neplní povinnosti stanovené zákonem o ochraně ovzduší. Opatření ke zjednání nápravy podle § 22 odst. 1 zákona o ochraně ovzduší se ukládá samostatným rozhodnutím, přičemž lze předpokládat, že budou ukládána zejména v návaznosti na provedenou kontrolu formou příkazu (§ 150 správního řádu). Opatřením ke zjednání nápravy lze uložit povinnost vykonat určitou činnost, která povede k nápravě nezákonného stavu. Zároveň je nutné ke splnění daného opatření vždy stanovit lhůtu. Opatření ke zjednání nápravy se mohou týkat používaného paliva (opatření k zajištění kvality spalovaného paliva při jeho skladování apod.) způsobu spalování (konkrétní podmínky, za nichž by mělo být spalování vedeno za účelem zvýšení účinnosti spalování a minimalizace emisí) a stavu spalovacího stacionárního zdroje (provedení opravy, seřízení, vyčištění spalovacího zdroje apod.; v případě zjištění zcela nevyhovujícího stavu jeho výměnu). Délka lhůty k provedení opatření k zjednání nápravy není legislativně stanovena, je však nutné, aby byla co nejkratší a současně reálná pro uskutečnění potřebných opatření. K uložení nápravného opatření u fyzických osob je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností. K uložení nápravného opatření u právnických osob a podnikajících fyzických osob v případě, že se nejedná o stacionární zdroj uvedený v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší, je příslušná inspekce nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Pokud provozovatel ve stanovené (přiměřené) lhůtě opatření ke zjednání nápravy neprovede, může obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo inspekce vydat správní rozhodnutí o zastavení provozu stacionárního zdroje. Zákon o ochraně ovzduší výslovně stanoví, že odvolání proti rozhodnutí o zastavení provozu nemá odkladný účinek (viz § 22 odst. 3 zákona o ochraně ovzduší).

4.10 Spolupráce s jinými orgány veřejné správy

Podle § 8 odst. 2 správního řádu správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy. V oblasti kontroly a vymáhání dodržování povinností ze strany provozovatelů lokálních zdrojů orgány ochrany ovzduší mohou spolupracovat zejména se stavebními úřady a s orgány veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství. S těmito orgány mohou orgány ochrany ovzduší koordinovat zejména provádění kontrol dodržování povinností provozovatelů lokálních zdrojů tepla.

Stavební úřady mají povinnost provádět kontrolní prohlídku stavby k ověření, zda jejím prováděním nebo provozem není nad přípustnou míru obtěžováno její okolí. Zároveň stavební úřad může nařídit vlastníku stavby, stavebního pozemku nebo zastavěného stavebního pozemku nezbytné úpravy, jimiž se docílí, aby užívání stavby nebo jejího zařízení neohrožovalo životní prostředí, nepřiměřeně neobtěžovalo její uživatele a okolí hlukem, exhalacemi (včetně zápachu), otřesy, vibracemi, účinky neionizujícího záření anebo světelným zářením. Podle § 172 stavebního zákona je pověřený zaměstnanec stavebního úřadu oprávněn vstupovat na cizí pozemky, stavby a do staveb s vědomím jejich vlastníků při zjišťování stavu stavby a pozemku nebo při opatřování důkazů a dalších podkladů pro vydání správního rozhodnutí nebo opatření. Do obydlí může oprávněná úřední osoba vstoupit jen tehdy, pokud je to nezbytné pro ochranu života, zdraví nebo bezpečnosti osob. Pokud je obydlí užíváno také pro podnikání nebo provozování jiné hospodářské činnosti, může do něj oprávněná úřední osoba vstoupit též, je-li to nezbytné pro plnění úkolů veřejné správy podle stavebního zákona. Uživatel obydlí je v uvedených případech povinen oprávněné úřední osobě vstup do obydlí umožnit (viz § 172 odst. 3 stavebního zákona). Podle § 172 odst. 5 stavebního zákona platí, že pokud vlastník pozemku nebo stavby bude bránit vstupu oprávněné úřední osobě nebo jí přizvané osobě, může mu stavební úřad rozhodnutím, které je prvním úkonem v řízení, umožnění vstupu nařídit. Odvolání proti takovému rozhodnutí nemá odkladný účinek. Ustanovení § 172 stavebního zákona

upravuje vstupy pouze na pozemky a do staveb, přičemž pokud se jedná o obydlí, jsou tyto pravomoci omezeny pouze na akutní stavy ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti osob.

Primárním úkolem Policie ČR jako ozbrojeného bezpečnostního sboru s celostátní působností je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami. V případě podezření ze spáchání přestupkového jednání tak může být výjimečně kontaktována i Policie ČR, která ve vztahu k prošetřování podezření ze spáchání přestupku disponuje některými oprávněními, zakotvených v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Správní řád dále předpokládá spolupráci správních orgánů s obecní policií a Policií ČR zejména při doručování (srov. ust. § 19 správního řádu), předvedení osob (srov. ust. § 60 správního řádu) anebo při provedení úkonu (srov. ustanovení § 135 správního řádu).

5 Obecně závazná vyhláška obce

Vedle výkonu státní správy v oblasti ochrany ovzduší může obec v rámci výkonu samosprávné činnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Prostřednictvím obecně závazných vyhlášek lze regulovat specifické problémy, které v obcích s provozem lokálních zdrojů a spalováním v otevřených ohništích souvisí a nelze je dostatečně postihnout ustanoveními zákona o ochraně ovzduší. V otevřeném ohništi lze spalovat jen suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami. Podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší může obec obecně závaznou vyhláškou stanovit podmínky pro spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi za účelem jeho odstranění nebo jeho spalování zakázat, pokud zajistí jiný způsob pro jeho odstranění podle jiného právního předpisu (zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění). Při stanovení podmínek nebo zákazu obec přihlíží zejména ke klimatickým podmínkám, úrovni znečištění ve svém územním obvodu, vegetačnímu období a hustotě zástavby.

Obec může obecně závaznou vyhláškou v oblasti lokálních zdrojů regulovat i další činnosti, neregulované v zákoně o ochraně ovzduší, a to na základě § 10 písm. c) zákona o obcích. Podle tohoto ustanovení může obec přijmout mj. obecně závaznou vyhlášku k ochraně životního prostředí.

Obecní vyhlášky může vydávat jen zastupitelstvo a všechny musí být konkrétním způsobem vyhlášeny (publikovány). Znamená to, že se vyhláška obce vyvěsí na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů. Dnem vyhlášení je první den jeho vyvěšení na úřední desce (kromě toho může obec uveřejnit právní předpis obce způsobem v místě obvyklým). Na vyhlášení je vázáná také účinnost vyhlášky (tedy okamžik, od kterého se jí musí adresáti řídit). Vyhlášky zpravidla nabývají účinnosti 15. den po vyhlášení, obec ale může stanovit i pozdější datum (třeba od nového roku). Výjimečně, pokud to vyžaduje nějaký naléhavý obecní zájem (což by mělo být řádně zdůvodněno), může vyhláška nabýt účinnosti i dříve.

Za prvotní kontrolu zákonnosti vyhlášek odpovídá Ministerstvo vnitra, kterému je obec povinna vyhlášku zaslat bezprostředně po jejím vyhlášení. Na základě judikatury Ústavního soudu (např. Pl.ÚS 6/08, Pl.ÚS 41/08) je možnost obce vyhláškou stanovit povinnosti relativně široká. Vzory obecně závazných vyhlášek obcí, kterými jsou stanoveny podmínky pro spalování suchého rostlinného materiálu za účelem jeho odstranění, anebo je toto spalování zakázáno, jsou k dispozici na internetových stránkách Ministerstva vnitra (<http://www.mvcr.cz/clanek/vzory-pravnich-predpisu-obci.aspx>).

Povinnost je uložena obecně závaznou vyhláškou, nesplnění povinnosti je postihováno na základě § 46 odst. 2 zákona o přestupcích („*Přestupkem proti pořádku ve věcech územní samosprávy je porušení povinností stanovených v obecně závazných vyhláškách obcí a krajů vydaných na úseku jejich samostatné působnosti.*“), neboť opět pouze zákon může stanovit sankci (správní trest).

6 Občanskoprávní ochrana vlastnického práva

Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného. Občanský zákoník, který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2014, upravuje meze vlastnického práva tak, že vlastník nesmí při nakládání se svým majetkem omezovat jiné osoby. Typickým příkladem takového omezujícího nakládání mohou být imise. Za imise (z latinského *immissio* - vnikání nebo vpuštění) se považují zejména odpady, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, ořesy a jiné podobné účinky (např. zvířata). Přímo přivádět imise na pozemek jiného vlastníka občanský zákoník zakazuje, a to bez ohledu na míru takových vlivů a na stupeň obtěžování souseda, ledaže se to opírá o zvláštní právní důvod (např. byla uzavřena smlouva anebo existuje rozhodnutí správního orgánu).

V souladu s ustanovením § 1013 odst. 1 občanského zákoníku se vlastník zdrží také všeho, co působí, že imise vnikají na pozemek jiného vlastníka (souseda) v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku. Je třeba doplnit, že ne každé obtěžování imisemi je podle tohoto ustanovení automaticky nezákonné. Imise musejí dosahovat určité intenzity, aby byly považovány za protiprávní. Obtěžování imisemi musí být „v míře nepřiměřené místním poměrům“ neboli imise musejí dosahovat hladiny, která je „nad mírou přiměřenou poměrům“. Nalezení hranice přiměřenosti poměrům je přitom v každém konkrétním případě na soudu, který poskytuje ochranu vlastnickému právu, a vychází jak z objektivních hledisek, tak z okolností tkvících v osobě nebo v poměrech vlastníka; nepostačí tak subjektivní pocit, že obtěžování je nepřiměřené. Soud posuzuje např. to, jak dlouho imise trvá, zda je jednorázová nebo opakovaná, jaká je historie využití daného území atd. V jednotlivých oblastech a lokalitách tak bude míra přiměřenosti poměrům převděpodobně různá (např. v lázních, první zóně národního parku atp. bude nižší než např. v oblastech, kde spalování pevných paliv je dlouhodobou záležitostí). Sama skutečnost, že imise nepřekračuje zákonné limity, také na druhou stranu neznamená, že se nemůže jednat o obtěžování imisemi v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezující obvyklé užívání pozemku.

Ustanovení § 1013 odst. 2 občanského zákoníku reaguje také na situaci, kdy jsou imise důsledkem provozu závodu (nebo podobného zařízení), který byl řádně úředně schválen. V takovém případě má soused právo jen na náhradu újmy v penězích, i když byla újma způsobena okolnostmi, k nimž se při úředním projednávání provozu závodu nepřihlédlo. Za situace, kdy se při provádění provozu překračuje rozsah, v jakém byl úředně schválen, se však lze domáhat i zákazu takového jednání.

Proti obtěžování imisemi se lze bránit tzv. sousedskou žalobou. Pokud soud uzná, že se v daném případě skutečně jedná o omezování vlastnického práva imisemi a žalobě vyhoví, vysloví zákaz jednání, které omezuje žalobcova práva. Návrhem na zahájení občanského soudního řízení, směřujícím proti vlastníkovi, v důsledku jehož jednání dochází k vnikání imisí na pozemek jiného, se tak žalobce může úspěšně domáhat jen vydáním rozsudku, jímž by žalovanému vlastníkovi byla uložena povinnost zdržet se přesně vymezeného rušení, nikoli však již povinnost něco aktivně konat. Jakým způsobem žalovaný např. kouř ze spalovacího zdroje omezí (zda stavební úpravou nebo změnou způsobu vytápění), tedy zůstává především na něm.

Bc. Kurt Dědič

ředitel odboru ochrany ovzduší

v. r.

Povinnosti provozovatelů spalovacích zdrojů do 300 kW dle zákona o ochraně ovzduší

§ 17 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně ovzduší stanoví provozovatelům stacionárních zdrojů povinnost *uvádět do provozu a provozovat stacionární zdroj a činnosti nebo technologie související s provozem nebo zajištěním provozu stacionárního zdroje, které mají vliv na úroveň znečištění, v souladu s podmínkami pro jeho provoz stanovenými zákonem, jeho prováděcími právními předpisy, výrobcem a dodavatelem.*

Těmito podmínkami jsou konkrétně podmínky stanovené v § 17 odst. 1 písm. c): provozovatelé spalovacích stacionárních zdrojů jsou povinni *používat pouze paliva splňující požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem.* V případech porušení výše uvedených povinností se zároveň jedná o porušení povinnosti stanovené v § 17 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně ovzduší.

§ 17 odst. 1 písm. b) stanoví provozovatelům spalovacích stacionárních zdrojů povinnost *dodržovat přípustnou tmavost kouře.* Přípustná tmavost kouře a metody jejího zjišťování jsou uvedeny v prováděcím právním předpisu k zákonu o ochraně ovzduší (vyhláška č. 415/2012 Sb.).

§ 17 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně ovzduší ukládá provozovatelům spalovacích stacionárních zdrojů povinnost *spalovat ve stacionárním zdroji pouze paliva, která splňují požadavky na kvalitu paliv stanovené v prováděcím právním předpise k zákonu* (vyhláška č. 415/2012 Sb.). Výrobce spalovacího stacionárního zdroje specifikuje (v technické dokumentaci výrobku), pro která paliva je daný spalovací zdroj určen, a pro něž jeho výrobce garantuje výstupní emise. Spalování jiných (výrobcem neurčených) paliv, třebaže splňujících požadavky prováděcího právního předpisu k zákonu o ochraně ovzduší, je v daném spalovacím stacionárním zdroji zakázáno.

§ 17 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně ovzduší ukládá provozovatelům povinnost *předkládat příslušnému orgánu ochrany ovzduší na vyžádání informace o provozu stacionárního zdroje a jeho emisích, včetně údajů o vnášení skleníkových plynů do ovzduší.*

§ 17 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně ovzduší stanoví provozovatelům stacionárních zdrojů povinnost *umožnit osobám pověřeným ministerstvem, obecním úřadem obce s rozšířenou působností a inspekci přístup ke stacionárnímu zdroji a jeho příslušenství, používaným palivům a surovinám a technologiím souvisejícím s provozem nebo zajištěním provozu stacionárního zdroje, za účelem kontroly dodržování povinností podle zákona o ochraně ovzduší.*

§ 17 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně ovzduší ukládá provozovatelům *provozovat spalovací stacionární zdroj na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu od 10 do 300 kW včetně, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, v souladu s minimálními požadavky uvedenými v příloze č. 11 k tomuto zákonu.*

§ 41 odst. 16 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že provozovatel spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu od 10 do 300 kW včetně, který slouží

jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, je povinen *provozovat zdroj v souladu s požadavky uvedenými v § 17 odst. 1 písm. g) nejpozději do 10 let od nabytí účinnosti tohoto zákona (tedy nejpozději od 1. září 2022).*

§ 17 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně ovzduší stanoví provozovatelům spalovacích stacionárních zdrojů na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu od 10 do 300 kW včetně povinnost *provádět jednou za dva kalendářní roky prostřednictvím osoby, která byla proškolená výrobcem spalovacího stacionárního zdroje a má od něj udělené oprávnění k jeho instalaci, provozu a údržbě (dále jen „odborně způsobilá osoba“), kontrolu technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu od 10 do 300 kW včetně, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, a předkládat na vyžádání obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností doklad o provedení této kontroly vystavený odborně způsobilou osobou potvrzující, že stacionární zdroj je instalován, provozován a udržován v souladu s pokyny výrobce a tímto zákonem. V případě, že výrobce spalovacího zdroje není znám, zanikl nebo neurčil oprávněnou osobu, může být kontrola provedena odborně způsobilou osobou oprávněnou jiným výrobcem k provádění kontroly technického stavu a provozu stejného typu spalovacího stacionárního zdroje.*

§ 17 odst. 2 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že vznikne-li *důvodné podezření, že provozovatel spalovacího stacionárního zdroje umístěného v rodinném domě, v bytě nebo ve stavbě pro rodinnou rekreaci, nejde-li o prostory užívané pro podnikatelskou činnost, porušil některou z povinností podle odstavce 1, avšak toto porušení nelze prokázat bez provedení kontroly spalovacího stacionárního zdroje, jeho příslušenství nebo používaných paliv, obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele na tuto skutečnost písemně upozorní a poučí jej o povinnostech provozovatele spalovacího stacionárního zdroje stanovených v odstavci 1 a o následcích opakovaného důvodného podezření na jejich porušení v podobě provedení kontroly. Pokud opakovaně vznikne důvodné podezření, že tento provozovatel nadále nebo opětovně porušuje některou z povinností podle odstavce 1, je kontrolující oprávněn vstoupit do jeho obydlí za účelem kontroly dodržování povinností podle tohoto zákona. Vlastník nebo uživatel těchto prostor je povinen umožnit kontrolujícímu přístup ke spalovacímu stacionárnímu zdroji, jeho příslušenství a používaným palivům.*

§ 41 odst. 15 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že provozovatel spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu od 10 do 300 kW včetně, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, je povinen *zajistit provedení první kontroly technického stavu a provozu zdroje podle § 17 odst. 1 písm. h) zákona nejpozději do 31. prosince 2016.*

Související ustanovení zákona o ochraně ovzduší a jeho prováděcích právních předpisů

§ 4 odst. 7 zákona o ochraně ovzduší mj. uvádí postup stanovení jmenovitého tepelného příkonu v případech, že výrobce spalovacího stacionárního zdroje neuvádí jeho jmenovitý tepelný příkon, vypočte se jako podíl jmenovitého tepelného výkonu a jemu odpovídající tepelné účinnosti, případně výpočtem z jiných dostupných parametrů.

§ 16 odst. 1 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že osoba uvádějící na trh v České republice paliva smí na trh uvést pouze paliva, která splňují požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem. Doklad, který prokazuje splnění požadavků na kvalitu paliv způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem, je povinna předat odběrateli vždy při první dodávce paliva a následně při změně kvality paliva. Osoba uvádějící v České republice paliva na trh, odběratel a každý, kdo v dodavatelském řetězci provádí následnou obchodní činnost po uvedení paliva na trh, je povinen na vyžádání kontrolního orgánu předložit doklad, který prokazuje splnění požadavků na kvalitu paliv způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem. Osoby uvádějící na trh paliva mají povinnost ohlásit údaje stanovené prováděcím právním předpisem za uplynulý kalendářní rok ministerstvu do 31. března.

§ 16 odst. 2 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že osoba uvádějící na trh v České republice spalovací stacionární zdroj o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším je povinna prokázat certifikátem podle jiného právního předpisu, že spalovací stacionární zdroj splňuje emisní požadavky pro tento stacionární zdroj podle přílohy č. 10 k tomuto zákonu.

§ 16 odst. 4 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že v otevřeném ohništi lze spalovat jen suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami.

§ 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit podmínky pro

spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi za účelem jeho odstranění nebo jeho spalování zakázat, pokud zajistí jiný způsob pro jeho odstranění podle jiného právního předpisu¹³). Při stanovení podmínek nebo zákazu obec přihlíží zejména ke klimatickým podmínkám, úrovni znečištění ve svém územním obvodu, vegetačnímu období a hustotě zástavby.

§ 16 odst. 6 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že odpad podle jiného právního předpisu (zákon o odpadech), s výjimkou odpadu uvedeného v prováděcím právním předpisu, může být tepelně zpracován jen ve stacionárním zdroji, ve kterém je tepelné zpracování odpadu povoleno podle § 11 odst. 2 písm. d). Tepelné zpracování odpadu je možné pouze pod dohledem osoby autorizované podle § 32 odst. 1 písm. c). Z toho vyplývá, že ve spalovacích stacionárních zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW včetně nelze spalovat odpad. Definice odpadu je dána § 3 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Případné pochybnosti (jiných než případů zřejmých přímo ze zákona o odpadech), zda určitá věc je či není odpadem, posuzuje příslušný orgán veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství v intencích zákona o odpadech, konkrétně tedy krajský úřad.

§ 16 odst. 7 zákona o ochraně ovzduší stanoví, že *právnícká a fyzická osoba je povinna, je-li to technicky možné, u nových staveb nebo při změnách stávajících staveb využít pro vytápění teplo ze soustavy zásobování tepelnou energií nebo zdroje, který není stacionárním zdrojem. To neplatí, pokud energetický posudek (podle zákona č. 406/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) prokáže, že využití tepla ze soustavy zásobování tepelnou energií nebo zdroje energie, který není stacionárním zdrojem, není pro povinnou osobu ekonomicky přijatelné.*

§ 10 vyhlášky č. 415/2012 Sb. stanovuje způsob zjišťování a vyhodnocování tmavosti kouře a podmínky, za nichž se provádí. Současně stanovuje, že *do vyhodnocení se nezohledňuje doba uvádění spalovacího stacionárního zdroje do provozu v trvání nejdéle 30 minut, pokud není v povolení provozu stanoveno jinak.*

§ 11 vyhlášky č. 415/2012 Sb. stanovuje způsob vyhodnocení plnění přípustné tmavosti kouře.

§ 15 odst. 5 vyhlášky č. 415/2012 Sb. stanovuje, že *dřevotřísku, překližku, dřevovláknitou desku nebo jiné lepené dřevo lze spalovat pouze ve spalovacích stacionárních zdrojích o celkovém jmenovitém tepelném příkonu 3 MW a vyšším, a to pouze v případě, že neobsahují halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření látkami na ochranu dřeva nebo povrchových úprav. V místě, kde toto palivo vzniká ve formě vedlejšího produktu výroby, jej lze spalovat také ve spalovacím stacionárním zdroji o celkovém jmenovitém tepelném příkonu od 0,3 MW do 3 MW vybaveném automatickým dávkováním paliva a automatickým řízením spalovacího procesu. Z uvedeného vyplývá, že v individuálních spalovacích stacionárních zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW včetně tyto materiály spalovány být nesmí.*

§ 17 a část I přílohy č. 3 vyhlášky č. 415/2012 Sb. stanoví požadavky na kvalitu paliv. *Prokazování plnění požadavků na kvalitu paliva se provádí doklady o analýzách odebraných vzorků paliva provedených v souladu s postupy pro odběr vzorků a provádění analýz podle určených technických norem, zveřejněných ve Věstníku ÚNMZ, osobou akreditovanou vnitrostátním akreditačním orgánem pověřeným podle jiného právního předpisu (zákon o technických požadavcích na výrobky).*

Vzor dokladu o kontrole technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje

DOKLAD (VZOR)		
o kontrole technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu 10-300 kW včetně, sloužícího jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění		
Údaje o odborně způsobilé osobě		
Název/jméno a příjmení		
Adresa sídla/bydliště		
IČ		
Evidenční číslo oprávnění		
Název výrobce spalovacího stacionárního zdroje, který oprávnění vydal		
Rozsah oprávnění (typy spalovacích zdrojů)		
Platnost oprávnění		
Údaje o provozovateli spalovacího stacionárního zdroje		
Název/jméno a příjmení		
Adresa sídla/bydliště		
Údaje o spalovacím stacionárním zdroji		
Adresa umístění (včetně čísla bytu, pokud je umístěn v bytě)		
Obchodní název		
Výrobce		
Typ spalovacího stacionárního zdroje (specifikace jednotlivých typů viz níže)	☐ kotel prohořivací	☐ kotel odhořivací
	☐ kotel zplyňovací	☐ kotel automatický se šnekovým dopravníkem
	☐ kotel automatický s rotačním dopravníkem	☐ kotel automatický přestavěný
	☐ kotel automatický speciální	☐ lokální topidlo s výměníkem
	☐ jiný (specifikovat)	
Rok výroby		
Výrobní číslo		

Určující technická norma dle výrobního štítku				
Paliva určená výrobcem spalovacího stacionárního zdroje	Palivo 1	Palivo 2	Palivo 3	
Jmenovitý tepelný příkon, je-li stanoven				
Jmenovitý tepelný výkon				
Minimální tepelný výkon, je-li stanoven				
Emisní třída dle určující technické normy				
Palivo používané v době kontroly				
Údaje o kontrole				
		Vyhovuje	Nevyhovuje	Není¹
Základní konstrukční prvky spalovacího stacionárního zdroje	Přívod spalovacího vzduchu	☐	☐	☐
	Roštová soustava	☐	☐	☐
	Spalovací komora	☐	☐	
	Zatápěcí klapka	☐	☐	☐
	Vstupní a čistící otvory	☐	☐	☐
	Přívod paliva	☐	☐	
	Vnější izolace	☐	☐	☐
Řídící, regulační, měřicí a zabezpečovací prvky spalovacího stacionárního zdroje	Řídící jednotka	☐	☐	☐
	Regulátor množství spalovacího vzduchu	☐	☐	☐
	Havarijní termostat	☐	☐	☐
	Zařízení proti přetopení	☐	☐	☐
	Zařízení zabráňující prohoření paliva do násypky	☐	☐	☐
Palivové hospodářství	Použité palivo	☐	☐	☐
	Způsob skladování paliva	☐	☐	
Teplovodní soustava	Zajištění teploty vratné vody	☐	☐	☐
	Akumulační nádoba	☐	☐	☐
	Typ soustavy	☐ otevřená		☐ uzavřená

¹ Odpovídající položku označte křížkem.

Odvod spalin a spalinové cesty	Napojení na spalinové cesty	☐	☐	
	Revize spalinových cest provedena dne			
Řádné údržby spalinových cest a spalovacího stacionárního zdroje	Kontrola a čištění spalinových cest provedeny dne			
	Pravidelné čištění spalovacího zdroje provedeno dne			
Výsledek kontroly				
Spalovací stacionární zdroj je/není instalován v souladu s pokyny výrobce a zákonem č. 201/2012 Sb. a tato skutečnost může/nemůže mít vliv na znečišťování ovzduší				
Technický stav vyhovuje/nehovuje pokynům výrobce a zákonu č. 201/2012 Sb. a tato skutečnost může/nemůže mít vliv na znečišťování ovzduší				
Spalovací stacionární zdroj je/není provozován v souladu s pokyny výrobce a zákonem č. 201/2012 Sb.				
Spalovací stacionární zdroj splňuje/nespĺňuje požadavky stanovené v příloze č. 11 zákona č. 201/2012 Sb.				
Je/není spalováno palivo o požadované kvalitě určené výrobcem zdroje, příp. je/není indikováno spalování odpadu				
Provozovatel byl poučen o řádném způsobu provozování spalovacího stacionárního zdroje				☐
Doporučení				
Datum kontroly				
Podpis a razítko odborně způsobilé osoby				

Nedílnou součástí dokladu o kontrole technického stavu a provozu je kopie oprávnění uděleného výrobcem k instalaci, provozu a údržbě vymezených typů spalovacích stacionárních zdrojů.

TYPY SPALOVACÍCH ZDROJŮ:

Kotel prohořivací - spalovací stacionární zdroj s ruční dodávkou paliva, přirozeným přívodem spalovacího vzduchu (bez ventilátoru), u nichž při spalování spaliny procházejí přes vrstvu paliva

Kotel odhořivací - spalovací stacionární zdroj s ruční dodávkou paliva, přirozeným přívodem spalovacího vzduchu, u nichž při spalování spaliny neprocházejí přes vrstvu paliva

Kotel zplyňovací - odhořivací spalovací stacionární zdroj s ruční dodávkou paliva, nuceným přívodem spalovacího vzduchu ventilátorem a speciální žárovzdornou spalovací komorou

Kotel automatický se šnekovým dopravníkem - spalovací stacionární zdroj na uhlí nebo pelety se samočinnou dopravou paliva šnekovým dopravníkem

Kotel automatický s rotačním roštem - spalovací stacionární zdroje na uhlí s bubnovým otočným roštem

Kotel automatický přestavěný - spalovací stacionární zdroje se samočinnou dodávkou paliva, přestavěné z původních odhořivacích a prohořivacích kotlů

Kotel automatický speciální - spalovací stacionární zdroje se samočinnou dodávkou paliva, určené primárně ke spalování jiné než peletizované biomasy (piliny, štěpka, sláma)

Lokální topidlo s výměníkem - primárně sálavý zdroj tepla s teplovodním výměníkem určeným k přípravě teplé vody k vytápění

Jiný typ spalovacího stacionárního zdroje - bližší specifikaci je nezbytné uvést v osvědčení o proškolení výrobcem spalovacího stacionárního zdroje

Metoda měření tmavosti kouře

Ringelmannova stupnice tmavosti kouře

Popis: Tato metoda je založena na porovnání tmavosti kouřové vlečky (emise z komína) s odpovídajícím stupněm Ringelmanovy stupnice tmavosti lidským zrakem. Metoda a postup pro její použití jsou upraveny vyhláškou č. 415/2012 Sb. Tmavost kouře je závislá na množství tuhých látek obsažených ve vlečce a závisí na subjektivním posouzení pozorovatele. Směr kouřové vlečky by měl v ideálním případě být v pravém úhlu na směr pozorování, přičemž pozadí kouřové vlečky by mělo tvořit světlo oblohy. Tmavost kouře nesmí být, s výjimkou doby roztápění spalovacího stacionárního zdroje, větší než je stupeň 2 stupnice nebo jiné barvy (viz § 11 vyhlášky č. 415/2012 Sb.). Vyhláška č. 415/2012 Sb. umožňuje postihnout i případy, kdy tmavost kouře splňuje požadovaný stupeň, nicméně z barvy kouře (např. hustě žlutá) je zřejmé, že spalovací proces neprobíhá řádně. Tento stav může např. indikovat spalování mokré biomasy nebo biomasy znečištěné nežádoucími organickými nebo anorganickými příměsemi nebo spoluspalování komunálního odpadu. Tato možnost by však neměla být využívána extenzivně, např. při velmi jemném barevném odstínu, pokud je současně dosahován nízký stupeň tmavosti kouře.

Při měření tmavosti kouře metodou podle Ringelmana musí být dodrženy následující podmínky (viz § 10 odst. 3 vyhlášky č. 415/2012 Sb.):

- směr kouřové vlečky vystupující z komína je přibližně v pravém úhlu na směr pozorování,
- pozadí kouřové vlečky tvoří rozptýlené světlo oblohy během dne; měření nelze provádět proti slunci, proti zástavbě nebo okolnímu terénu a
- Ringelmannovu stupnici drží pozorovatel ve volně natažené paži tak, že se síť jednotlivých polí slije do rozdílných stupňů šedé barvy.

Při vyhodnocení měření tmavosti kouře se Ringelmannova stupnice porovná s kouřovou vlečkou v místě výstupu kouře z koruny komína a určí se stupeň tmavosti kouře. Při měření se provádí postupně 30 stanovení stupně tmavosti kouře v pravidelných půlminutových intervalech. Délka jednoho odečtu činí 5 sekund. Měření se vyhodnotí jako průměrná tmavost kouře ze třiceti odečtů. Do vyhodnocení se nezohledňuje doba uvádění spalovacího stacionárního zdroje do provozu v trvání nejdéle 30 minut, pokud není v povolení provozu stanoveno jinak (viz § 10 odst. 4 vyhlášky č. 415/2012 Sb.). O provedení měření tmavosti kouře se se sepíše protokol, ve kterém se uvede minimálně datum a čas měření, identifikace objektu měření a provozovatele, důvod měření, naměřené hodnoty, jejich vyhodnocení a závěr, zda je přípustná tmavost kouře dodržena či nikoliv, identifikace osob provádějících měření (doporučují se min. 2 osoby) a jejich podpis.

Ringelmannova stupnice tmavosti kouře

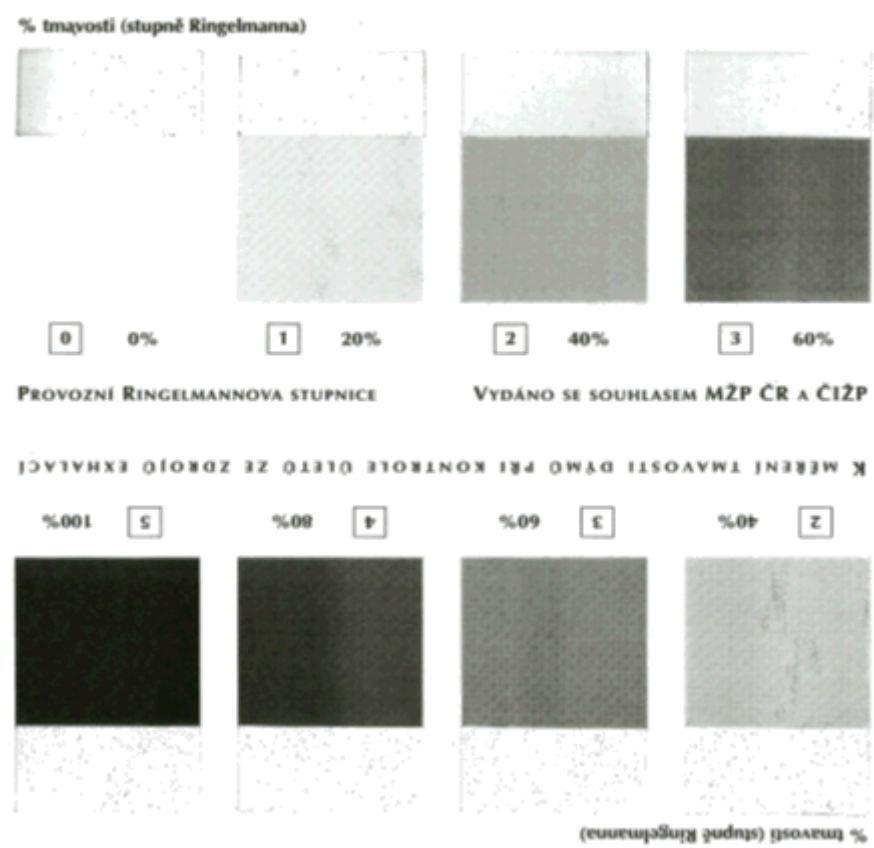
Ringelmannova stupnice se sestává ze šesti čtvercových (obdélníkových) polí tvořených pravoúhloú sítí černých čar o tloušťce a hustotě sítě na bílém podkladě odpovídající následujícím stupňům tmavosti kouře:

a) stupeň 0 odpovídá 0 % černé barvy na bílém podkladě s definovanou odrazivostí světla 80 %,

- b) stupeň 1 odpovídá 20 % černé barvy na bílém podkladě,
- c) stupeň 2 odpovídá 40 % černé barvy na bílém podkladě,
- d) stupeň 3 odpovídá 60 % černé barvy na bílém podkladě,
- e) stupeň 4 odpovídá 80 % černé barvy na bílém podkladě,
- f) stupeň 5 odpovídá 100 % černé barvy na bílém podkladě.

Stupeň 5 Ringelmannovy stupnice slouží pro ověření jejích optických vlastností. Černá barva použitá k tisku stupnice musí mít odrazivost světla 5 %.

Stupnice:

Omezení použití: Nevýhodou této metody je, že musí být prováděna za definovaných světelných podmínek. Tmavost kouře nelze stanovovat za tmy, kdy se většina obyvatel vrací ze zaměstnání a zatápí.

Náklady: Náklady na pořízení papírové Ringelmannovy stupnice jsou zanedbatelné, jedinými významnými nákladovými položkami, které lze zvažovat jsou náklady na mzdu pracovníka, který měření provádí (zpravidla se však jedná o fixní náklady).